

EIERSKAPSMELDING

2020

JEVNAKER
KOMMUNE

1 INNLEDNING	3
1.1 Eierskapspolitikk	3
1.2 Eierskapsmelding.....	3
2 JEVNAKER KOMMUNES EIERSKAP	5
2.1 Hadeland Kraft AS	7
2.2 Hadeland Energi AS	9
2.3 Hadeland og Ringerike Avfallsselskap (HRA AS)	11
2.4 Hadelandprodukter AS (HAPRO)	14
2.5 Regionalt kulturhus - Ringerike AS (tidl. Ringerike Kultureiendom AS)	16
2.6 Ringerike Utvikling AS	17
2.7 Randsfjordmuseet as	18
2.8 Hønefoss arena as (Flerbrukshallen as).....	19
2.9 Innlandet revisjon IKS	20
2.10 Sør-øst 110 IKS	21
2.11 Kommunal Landspensjonskasse (KLP).....	22
2.12 Stiftelsen Kistefos-museet	23
Vedlegg: Eierskapsmelding: Selskapsformer.....	24
1. Kommunale foretak (KF)	25
2. Kommunalt oppgavefellesskap.....	25
3. Administrativt vertskommunesamarbeid.....	26
4. Interkommunale selskap (IKS)	26
5. Aksjeselskap (AS).....	27
6. Stiftelser	28
7. Oppsummering	28

1 INNLEDNING

De siste årene har det vært et økt fokus på offentlig eierskap. KS har etter det utarbeidet anbefalinger til kommunene angående kommunalt eierskap og utarbeidelse av eierskapsmeldinger. Mange kommuner har utarbeidet eierskapsmeldinger og stadig flere jobber systematisk med fagområdet. Kommunene har videre et kontroll- og tilsynsansvar overfor sine eierinteresser, jfr. kommuneloven § 23-2, d. Nærmere regler om innholdet av selskapskontrollen er gitt i § 23-6.

Jevnaker kommune er deleier i 2 interkommunale selskaper og 7 aksjeselskap. Kommunens eierandel av den bokførte egenkapital i disse virksomhetene er kr 11 752 000 i regnskapet for 2019, den reelle verdien antas å være vesentlig høyere. Det har ikke vært noen endringer ift. antall aksjer i 2019.

Eierskapsmeldingen er basert på generalforsamlinger og representantskapsmøter per sept 2020.

1.1 EIERSKAPSPOLITIKK

Et godt eierskap forutsetter at kommunen har en overordnet eierskapspolitikk og etablerer eierstrategier for ulike type selskaper. Kommunene bør stille krav til seg selv som eier. Dette i forhold til åpenhet, forutsigbarhet, klare mål osv. Krav til selskapene bør være både generelle og spesifikke i forhold til det enkelte selskap. Det bør etableres gode rutiner for en god og tillitsfull dialog mellom selskapene og kommunen som eier.

Kommunestyret vedtok den 21.10.10, i sak 100/10, eierskapspolitikk for Jevnaker kommune (se vedlegg 2). Eierskapspolitikken er utarbeidet i felleskap med Gran og Lunner. Eierskapspolitikken er overordnet og av generell karakter. Det anbefales at det settes i gang et arbeid med å revidere eierskapspolitikken.

Det er utarbeidet egne eierstrategier for Ringerike Utvikling, Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS, Randsfjordmuseet AS, Hadeland Energi AS og Hadeland Kraft AS.

1.2 EIERSKAPSMELDING

I den nye kommuneloven er det en ny bestemmelse og krav (§26-1) om at: «*Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.*» Det er videre et krav at eierskapsmeldingen skal inneholde:

1. prinsipper for eierstyring
2. oversikt over selskaper kommunen har eierinteresser i
3. formål med eierinteressene.

Gjennom kommunestyrets behandling av meldingen vil offentligheten få innsyn i deler av kommunens eierstyring av kommunens eksterne virksomheter. Kravet om eierskapsmelding vil bidra til økt oppmerksomhet på kommunestyrets eieransvar.

Det er ikke anbefalt at kommunestyrene i eierskapsmeldingen detaljstyres selskapene, men bidrar til å sikre samhandling og kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyret overfor selskapene og omverden. Selskapene styres først og fremst eiermessig gjennom generalforsamlingen. Eierskapsmeldingen skal bidra til et helhetlig og forutsigbart eierskap med sikte på å oppnå god samfunnsmessig avkastning av den investerte kapital.

I eierskapspolitikken pkt. 5 fremgår det at det hvert år bør utarbeides en eierskapsmelding. Det ble utarbeidet eierskapsmelding for Jevnaker kommune første gang i 2013.

Eierskapsmeldingen er bygget opp slik:

Kapittel 2: omhandler kommunens eierskap, og gir en oversikt over selskaper og eierposisjoner.

Vedlegg 1: framstiller muligheter og begrensninger for de ulike selskapsformene kommunen kan velge når drift eller tiltak ønskes organisert utenfor den ordinære kommunale virksomheten. Det gir en oversikt over roller og ansvar, herunder rammer for eierstyring for selskapsformene.

Vedlegg 2: Eierskapspolitikk for Jevnaker kommune (felles med Gran og Lunner)

Vedlegg 3: Eierstrategi for Hadeland Energi og Hadeland Kraft

Vedlegg 4: Felles eierstrategi for HRA

2 JEVNAKER KOMMUNES EIERSKAP

	Antall aksjer/andeler	Aksjekapital / innskuddskapital	Eierandel
Aksjeselskap			
Hadeland Kraft AS	8 750	1 750 000	12,75 %
Hadeland Energi AS	16 250	3 250 000	8,5 %
Hadeland og Ringerike Avfallsselskap (HRA)	425	330 000	11 %
Hadelandprodukter AS (HAPRO)	200	100.000	5,5 %
Regionalt Kulturhus - Ringerike AS	6 957	1 390 000	16,17 %
Ringerike Utvikling AS (AVVIKLET)	90	62 800	23 %
Randsfjordmuseene AS	22		11 %
Hønefoss Arena AS	3000	3 000 000	15,54 %
Interkommunale selskap			
Innlandet Revisjon IKS		72 200	3,32 %
Sør-Øst 110 IKS		55 775	1 %
Pensjonskasser			
KLP egenkapitalinnskudd		15 840 860	Ca 0,1 %
Andre			
Stiftelsen Kistefos-museet		50 000 i grunnkapital	
Studiesamskipnaden		8 000	0,9 %
Biblioteksentralen A/L	5	1 500	0,17 %
Interkommunale samarbeid (§ 27 gammel kommunelov)			
Fylkesarkivet IKA Opplandene			

Ringerike Utvikling AS er avviklet i sin opprinnelige form i desember 2019, det har vært noe drift i selskapet fram til april 2020.

Et eierskap kan deles inn i motivene listet opp nedenfor. Grunnlaget for kategoriseringen er formålsparagrafen i selskapsavtalen eller vedtektene (formål) og intensjoner ved etableringen av selskapet (mål). Det er ikke uvanlig at det kan være flere motiver bak etableringen av et selskap. Kategoriene kan bidra til å tydeliggjøre kommunens målsetning med selskapene.

- **Finansielt motivert**

Dersom hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomiske resultater, defineres eierskapet som finansielt. Finansielt formål betyr ikke at eier har en kortsiktig horisont på sitt eierskap eller at eier ønsker å selge aksjene i selskapet. Finansielt formål er naturlig for selskaper som er forretningsmessig orientert og hvor bedriftsøkonomiske lønnsomhetskriterier ligger til grunn for selskapenes arbeid. Avkastningsmålene for hvert enkelt selskap bør fastsettes ut fra selskapsespesifikke forhold. Et aksjeselskap vil normalt være mest aktuelt når kommunen har et rent finansielt motiv for sitt eierskap

- **Politisk motivert**
Dersom formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale kjerneoppgaver under politisk ansvar eller å posisjonere kommunen, defineres eierskapet som politisk. Ved politisk eierskap vil selskapet være et gjennomføringsorgan for politiske målsettinger, eierskapet vil ha karakter av en "strategisk" investering for kommunen. For offentlige eiere kan den samfunnsmessige verdiskapningen være formålet bak investeringen. Det er den samfunnsøkonomiske nytten som representerer det politiske elementet i eierskapet. Eksempelvis vil eierskap i en attføringsbedrift være politisk motivert.
- **Effektivisering**
Selskapsdannelsen er motivert i at man ønsker å oppnå økt mengde av tjenester for de midler som er til disposisjon, og/eller høyere kvalitet på tjenestene. Eks. kan være interkommunalt samarbeid som gir muligheter for tjenester som enkelte kommuner ikke ville kunne klare like godt alene.
- **Samfunnsøkonomisk motivert**
Selskapsdannelsen er samfunnsøkonomisk motivert dersom formålet med kommunens deltakelse i selskapet er å oppnå totalt sett mer samfunnsøkonomisk gunstige resultater/gjennomføring av oppgaver. Her vil offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen stå sentralt.
- **Regionalpolitisk motivert**
Dersom eierskapet er motivert ut i fra at selskapet styrker regionens muligheter og posisjon til å gjennomføre oppgaver i forhold til andre regioner og nasjonalt kan vi si at det er regionalpolitisk motivert. Her kan også posisjonering for å utløse statlige midler være en del av begrunnelsen.
- **Blandingsformål**
Det kan tenkes selskaper som er opprettet med en blanding av flere motivasjoner. Valg av selskapsform vil kreve særlig omtanke i selskaper med blandingsformål. Et utgangspunkt bør være at jo større politisk betydning en virksomhet har, dess større bør den politiske innflytelsen være. I tilfeller med blandingsformål er det svært viktig at eieren (kommunestyret) gir selskapet så klare styringssignaler som mulig.

Nedenfor følger en gjennomgang av Jevnaker kommunes eierskap der formålene og motivene for de ulike eierskapene er gjennomgått. Vurderingene baserer seg på tidligere politiske vedtak samt styringsdokumenter og eierstrategier der det foreligger.

2.1 HADELAND KRAFT AS

Eiere og eierandeler

Hadeland Kraft AS er et aksjeselskap eid av de tre Hadelandskommunene, Gran (25,5 %), Jevnaker (12,75 %), Lunner (12,75 %) og Glitre Energi Produksjon AS (49 %).

Økonomi (tall i hele 1000)

Resultatregnskap	2019	2018	2017
Sum driftsinntekter	57 931	52 050	43 330
Driftsresultat	6 360	15 049	9 289
Resultat før skatt	8 959	10 937	6 061
Avsatt utbytte	0	0	0
Balanseregnskap	2019	2018	2017
EIENDELER			
Sum anleggsmidler	56 482	57 134	66 498
Sum omløpsmidler	35 355	29 603	16 509
Sum eiendeler	91 837	86 736	83 008
EGENKAPITAL			
Sum egenkapital	26 708	18 697	10 729
GJELD			
Langsiktig gjeld	52 381	57 895	65 909
Kortsiktig gjeld	12 679	10 285	5733
Sum gjeld	65 129	68 040	72 279
Sum egenkapital og gjeld	91 837	86 736	83 008

Historikk

Nåværende eierstruktur ble etablert i 2003 ved at EB Kraftproduksjon AS gjennom en rettet emisjon ble ny aksjonær.

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital på kr 13,7 millioner er fordelt på 68 627 aksjer, hver pålydende kr. 200,-

Kommunens eierstrategi

Kommunens eierskap baserer seg på vedtatt eierstrategi for Hadeland Energi og Hadeland Kraft. Eierstrategien ble vedtatt 26.05.2011 og er felles for Hadelandskommunene. Se vedlegg 3.

Fra eierstrategien siteres følgende:

- skal ha en sunn forretningsmessig drift som sikrer en forsvarlig eieravkastning, samtidig som selskapets infrastruktur og øvrige verdier forvaltes på en samfunnsansvarlig god måte
- sikrer vitale deler av den offentlige infrastrukturforsyning og distribusjon av ledningsbåren energi, samt andre produkter og tjenester knyttet til slik infrastruktur
- skal sikre bærekraftig og miljøriktig energiproduksjon og anvendelse av alternative energiresurser lokalt og regionalt
- innehar og utvikler kompetanse som gir bærekraftige og konkurransedyktige energivalg for næringsliv, offentlige aktører og private kunder.

Formål

Hadeland Kraft AS er holdingselskap for eierandeler i selskaper som driver produksjon av elektrisk kraft. Selskapet eier 100 % av Hadeland Kraft Produksjon AS, som igjen eier 50 % av Viul Kraft AS, som igjen eier 100 % av aksjene i AS Randsfjord Tremasse- og Papirfabrikk. Den operative virksomhet skjer gjennom Hadeland Kraftproduksjon AS, et heleid datterselskap.

Hadeland Kraftproduksjon AS produserer elektrisk kraft i kraftstasjonen på Toverud. Selskapet eier også halvparten av Viul Kraft AS, som eier produksjonsverkene i Randselva. Toverud kraftstasjon

produserer vannkraft for videresalg. Stasjonen er opprinnelsen til elektrifiseringen av Hadeland i 1915, og har i dag et årlig gjennomsnittlig produksjonsvolum på snaut 20 GWh. Selskapet har det daglige ansvaret for drift og vedlikehold av AS Randsfjord Tremasse- & Papirfabrikks kraftstasjoner i Randselva: Bergerfoss og Kistefoss. Hadeland Kraftproduksjon AS forvalter halvparten av kraftproduksjonen i Randselva (dvs. ca. 100 GWh), og selger denne til Nord Pool via formidler EB Handel AS, sammen med kraften som produseres i Toverud kraftstasjon.

Med utgangspunkt i den tradisjonelle kraftforsyning er konsernet Hadeland Krafts visjon å sikre langsiktig verdiutvikling basert på regional energiproduksjon. Konsernets forretningside innebærer at virksomheten skal drives på forretningsmessig basis med grunnlag i miljøvennlige, regionale energiresurser og sikre optimal verdiøkning gjennom sikker og rasjonell energiproduksjon og lønnsomme leveranser.

Styreform og styreorganer

Generalforsamlingen består av en representant fra hver av eierne.

Styre

Styret i Hadeland Kraft AS består av fire medlemmer i tillegg til styreleder.

Selskapets administrerende direktør er Erik Andersen.

Kommunens representasjon

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Selskapet rapporterer gjennom eiermøter og i tilknytning til generalforsamlingen.

Kommunens økonomiske engasjement

Kommunen mottar ev. utbytte fra selskapet og har gitt et ansvarlig lån på kr 8 436 165. Det er ikke mottatt utbytte i 2019.

Vurdering

Kommunens eierskap er her både finansielt og regionalpolitisk motivert. Hadelandskommunene ytrer i eierstrategien at de ønsker styring med denne viktige virksomheten innen energi, infrastruktur og miljø (dvs. en eierandel på over 50 %). Kommunene ønsker at virksomhetene skal være regionalt eiet, styrt og drevet på forretningsmessig basis og med en samfunnsansvarlig drift.

Sunn forretningsmessig drift og forvaltning av infrastruktur synes ivaretatt. Vannkraft representerer en miljøvennlig og fornybar energi. Det forventes fortsatt en økt etterspørsel etter miljøvennlig kraft. Selskapet nedbetaler ansvarlig lån i henhold til gjeldende avtale.

2.2 HADELAND ENERGI AS

Eiere og eierandeler

Hadeland Energi AS eies av Glitre Energi AS (49 %), Gran kommune (34 %), Jevnaker kommune (8,5 %) og Lunner kommune (8,5 %).

Økonomi (tall i hele 1000)

Resultatregnskap	2019	2018	2017
Sum driftsinntekter	0	0	0
Sum driftskostnader	1 486	1 647	2 569
Driftsresultat	-1 486	-1 647	-2 569
Netto finans	68 630	37 218	29 539
Resultat før skatt	67 144	35 571	26 970
Avsatt utbytte	7 551	7 500	7 500
Balanseregnskap	2019	2018	2017
EIENDELER			
Sum anleggsmidler	483 991	407 796	385 536
Sum omløpsmidler	4 636	24 064	19 578
Sum eiendeler	488 626	431 869	405 114
EGENKAPITAL			
Sum egenkapital	454 139	394 547	366 476
GJELD			
Langsiktig gjeld	25 975	28 006	28 618
Kortsiktig gjeld	7 852	7 767	8 061
Sum gjeld	34 487	37 314	38 638
Sum egenkapital og gjeld	488 626	431 860	405 114

Historikk

Nåværende eierstruktur ble etablert i 2015 ved at Hadeland Energi fusjonerte med Energiselskapet Buskerud, som nå heter Glitre Energi.

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital, 38,2 mill. kroner, er fordelt på 191 176 aksjer, hver pålydende kr 200.

Kommunens eierstrategi

Det er vedtatt felles eierstrategi for Hadelandskommunene. Se vedlegg 3.

Formål

Hadeland Energi AS er et investeringsselskap uten egen operativ virksomhet. Hadeland Energi AS er et holdingselskap for minoritets eierandeler i selskaper med kjernevirksomhet innen eierskap og drift av el-nett og fiberbredbånd, samt kraftomsetning til sluttbruker. Selskapets engasjement er Glitre Energi Nett Holding AS (18,3 %), Glitre Energi Strøm Holding AS (10,5 %) og Viken Fiber Holding AS (3,9 %).

Styret i Hadeland Energi AS godkjente våren 2019, etter anbefaling fra styret i Fiber1 AS, å integrere Fiber1 i Viken Fiber AS. Dette skapte en sterk regional aktør med fortsatt vekstpotensiale, bedre rammevilkår fra leverandører og interessante arbeidsoppgaver for ansatte. Avtalen omfattet salg av alle selskapets aksjer i Fiber1 med oppgjør i aksjer i Viken Fiber Holding AS. Hadeland Energi AS deltok også i en kapitalutvidelse gjennom kontant innbetaling av NOK 6,7 mill. Hadeland Energi AS eier etter transaksjonen 3,9 % av aksjene i Viken Fiber Holding AS. Største aksjonær i Viken Fiber Holding AS er Lyse Fiberinvest AS (datterselskap i Lyse Energi AS) med 65 %. Transaksjonen

medførte en regnskapsmessig gevinst ved salg av Fiber1 NOK 49 mill. For å sikre sammenfallende posisjoner mellom alle eierne i Viken Fiber Holding AS deltok Hadeland Energi AS med NOK 20,3 mill i ansvarlig lån til Viken Fiber Holding. Lånet avdras over 6 år og løper med flytende rente. Som følge av den beskrevne integrering av Fiber1 og Viken Fiber er Hadeland Energis investering innen fiber å anse som investering i aksjer, og ikke som tidligere investering i tilknyttet selskap. Resultatet fra selskapets eierandel vil således kun reflekteres i form av mottatt utbytte. Eventuelt utbytte fra Viken Fiber Holding AS vil inntektsføres i det år det mottas.

Med utgangspunkt i den tradisjonelle energiforsyning er konsernet Hadeland Energis visjon å være en fremtidsrettet og miljøfokuset virksomhet som skaper langsiktige verdier for eiere og kunder. Mål- og strategiplanen stadfester videre en forretningside om å være et lønnsomt, regionalt energiselskap med kjernevirksomhet innen drift og utvikling av infrastruktur og– tjenester.

Styreform og styreorganer

Generalforsamlingen består av en representant fra hver av eierne.

Styre

Styret i Hadeland Energi AS består av fem medlemmer.
Administrerende direktør er Stein Aukner.

Kommunens representasjon

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Selskapet rapporterer gjennom eiermøter og i tilknytning til generalforsamlingen.

Kommunens økonomiske engasjement

Kommunen mottar ev. utbytte fra selskapet og har gitt et ansvarlig lån på kr 1 596 130. Jevnaker kommune mottok i 2019 utbytte på kr 642 000.

Vurdering

Kommunens eierskap er her både finansielt og regionalpolitisk motivert. Hadelandskommunene ytrer i eierstrategien at de ønsker styring med denne viktige virksomheten innen energi, infrastruktur og miljø (dvs. en eierandel på over 50 %). Kommunene ønsker at virksomhetene skal være regionalt eiet, styrt og drevet på forretningsmessig basis og med en samfunnsansvarlig drift. Hadeland Energi er det viktigste energiselskapet i vår region. Med ansvar for regionalt og lokalt ledningsnett er de ansvarlig for sikker strømforsyning til regionen. Lokalt offentlig eierskap vurderes som hensiktsmessig. Dette sikrer mulighet til innflytelse på utvikling av svært viktig infrastruktur og at utbytter kommer lokalsamfunnet til gode.

Hadeland Energi AS's aksjer er fritt omsettelige. Det er dog aksjonæravtaler som gir øvrige eksisterende aksjonærer forkjøpsrett ved omsetning. Sunn forretningsmessig drift og forvaltning av infrastruktur synes godt ivaretatt. Dette innebærer videre at distribusjon av ledningsbåren energi er pålitelig og god og leveres til konkurransedyktig pris.

Det har vært etterlyst et større engasjement når det gjelder utvikling av alternative energikilder. Virksomheten i dag er tilnærmet 100 % knyttet opp mot distribusjon av elektrisk strøm. Dette er i tråd med styrets prioritering, da de mener at denne typen satsing er for ressurskrevende for selskapet.

Det er en pågående sondering mellom Agder Energi og Glitre Energi om en mulig fusjon mellom de to konsernene. En eventuell konsernfusjon vil også inkludere en fusjon av konsernenes nett- og strømselskap, og slikt sett ikke noe kommunen kan motsette seg. Vekst gjennom konsolidering er også i tråd med aksjonæravtale for henholdsvis Hadeland Energi, Glitre Energi Nett Holding og Glitre Energi Strøm Holding. Styret i Hadeland Energi er positiv til de skisserte sonderinger for en fremtidig konsolidering av Agder Energi og Glitre Energi.

2.3 HADELAND OG RINGERIKE AVFALLSSELSKAP (HRA AS)

Eiere og eierandeler

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (HRA) er et interkommunalt aksjeselskap eid av kommunene Gran, Lunner, Jevnaker, Ringerike og Hole. Jevnaker kommunes eierandel er 11 %.

Økonomi (konsern)

Resultatregnskap	2019	2018	2017
Sum driftsinntekter	135 000 000	128 900 000	118 000 000
Driftsresultat	3 176 600	1 800 000	6 000 000
Resultat før skatt	1 100 000	251 000	4 600 000
Balanseregnskap	2019	2018	2017
EIENDELER			
Sum anleggsmidler	113 770	76 460	82 089
Sum omløpsmidler	73 552	51 587	48 389
Sum eiendeler	187 323	128 048	130 478
EGENKAPITAL			
Sum egenkapital	45 708	44 888	45 117
GJELD			
Langsiktig gjeld	104 737	54 810	63 797
Kortsiktig gjeld	31 625	23 416	18 638
Sum gjeld	141 615	83 160	85 361
Sum egenkapital og gjeld	187 323	128 048	130 478

HRAs renovasjonsgebyrer for 2019 økte med 8 % og ligger dermed tilnærmet like med sammenliknbare selskaper/regioner. HRA har økt sitt selvkostfond (for monopoldelen) med 3,2 mill kr i 2019 og har et samlet selvkostfond på 11,4 mill kr ved utgangen av 2019.

Historikk

HRA ble etablert 2. november 1992. RenoNorden som hadde ansvaret for søppelinnsamlingen gikk konkurs september 2017. HRA overdro virksomheten og HRA Transport AS ble etablert som et datterselskap av HRA.

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital, kr. 3 862 000 er fordelt på 3862 aksjer, hver pålydende kr. 1 000.

Kommunens eierstrategi

Kommunestyret vedtok eierstrategi for HRA den 05.02.2013. Se vedlegg 4. Eierkommunenes formål med sitt eierskap i HRA er:

1. Å oppfylle kommunenes forpliktelser etter Forurensingsloven, knyttet til innsamling og gjenvinning av ressursene i husholdningsavfallet.
2. Å gi et fremtidsrettet og bærekraftig tjenestetilbud, som vektlegger eierkommunenes ambisjoner om reduserte utslipp av klimagasser og lokal og regional utnyttelse av ressursene i husholdningsavfallet, herunder gjenvinning av energi, materialer og næringsstoffer på kommersiell basis.
3. Å gi et kostnadseffektivt tjenestetilbud.
4. Å gi et brukervennlig, fleksibelt og likeverdig tjenestetilbud for innbyggerne, som på en positiv måte stimulerer til bærekraftige holdninger og adferd. Selskapet er eierkommunenes primærrådgiver i avfallsrelaterte spørsmål.

Revidert aksjonæravtale ble vedtatt i desember 2017 av Jevnaker kommunestyre. Aksjonæravtalen regulerer blant annet:

- Utøvelsen av aksjonærenes plikter og rettigheter i selskapet gjennom stemmerettsregler i generalforsamlingen, deriblant beskrivelse av minoritetsrettigheter
- Eiernes innflytelse på styresammensetningen i selskapet
- Rettigheter knyttet til omsetting av aksjene

Nye vedtekter og retningslinjer for valgkomiteen ble godkjent av ekstraordinær generalforsamling i HRA i feb 2018. På ekstraordinær generalforsamling høsten 2019 ble det vedtatt endringer i selskapets vedtekter. Endringene var knyttet til valgkomiteen og til valg av styremedlemmer.

Selskapsstrategi 2016-2021

Strategien har tre hovedelementer

- Bedre kildesortering
- Økt effektivitet
- Bygge forhandlingsmakt og skala ved samarbeid innen bransjen med mål om bedre priser på fraksjoner.

I markedet for næringsavfall holder HRA en balansestrategi hvor de ikke vil gå i direkte konkurranse med andre næringsaktører, men tilby enkle ressurshåndteringstjenester til lokalt næringsliv, samt sikre tilgang på råstoff til biogassanlegget. Det holdes et klart regnskapsmessig skille mellom nærings- og husholdningsvirksomheten.

Formål

Selskapet har som hovedoppgave å gjennomføre og drifte et renovasjonssystem som oppfyller alle krav til innsamling og behandling av husholdningsavfall i kommunene Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner og Gran. Dette omfatter drift av Trollmyra avfallsanlegg, samt seks gjenvinningsstasjoner i eierkommunene. I tillegg har selskapet mottak av næringsavfall og farlig avfall. Fra 2014 produserer selskapet drivstoff i form av biogass (biometan) fra matavfall. Datterselskapet HRA Transport AS har som hovedoppgave å hente avfallet hos alle abonnentene i eierkommunene. HRA har også ansvar for innsamling og transport av kloakkslam fra kommunene Gran, Lunner, Jevnaker og Hole.

HRA har totalt ca. 27 500 abonnenter og betjener ca. 63 000 mennesker.

Oppgavene skal utføres i henhold til sentrale lover og bestemmelser, gitte tillatelser fra Fylkesmannen og lokale forskrifter. HRA har som hovedoppgave å oppfylle sentrale krav til avfallshåndtering.

Innsamling av husholdningsavfall er underlagt forskrifter som gir krav om økonomisk 100 % selvkost. Samtidig skal selskapet drive forretningsmessig forsvarlig innenfor den konkurranseutsatte delen av virksomheten (næringsavfall).

Styreform og styreorganer

Generalforsamlingen er selskapets operative eierorgan og består av ordførerne i eierkommunene (eller den ordføreren bemyndiger i eierkommunene). Ordførerens stemme vektet ut fra hvor mange aksjer kommunen eier. I tillegg skal hver kommune være representert i generalforsamlingen med en observatør med talerett. Observatøren velges fra ett av de politiske partiene som ikke står bak valget av ordføreren.

Styret

Styret består av en representant fra hver kommune (dvs. 6) inkl. et medlem oppnevnt av og blant de ansatte i selskapet. En valgkomite bestående av en representant for hver av eierkommunene innstiller kandidater til aksjonærvalgte styremedlemmer. Generalforsamlingen velger styremedlemmene, basert på innstillingen fra valgkomiteen. Det skal som regel også være 1-2 varamedlemmer, 1. varamedlem og 2. varamedlem. Styremedlemmene velges for to år av gangen. Mer informasjon om styret, valg og sammensetning er beskrevet i HRAs vedtekter.

Selskapets daglig leder er Kjell Olav Kolrud.

Kommunens representasjon

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Selskapet rapporterer gjennom eiermøter og i tilknytning til generalforsamlingen.

Kommunens økonomiske engasjement

Det årlige renovasjonsgebyret fastsettes av styret, men vedtas formelt av kommunestyret, samtidig med øvrige kommunale gebyrer. HRAs renovasjonsgebyrer økes med 9,3 % fra 2019 til 2020. Økningen følger av økte kostnader grunnet investeringer i forbindelse med utsetting av nye glass- og metalldunker, investering i ny omlastingshall for å få bukt med luktproblematikken lokalt og for å møte reduserte priser på inntektsbringende avfallsfraksjoner. HRA fakturerer abonnentene selv. Kommunen mottar ikke utbytte fra selskapet.

Vurdering

Kommunens eierskap er i hovedsak samfunnsøkonomisk motivert. HRA AS er ikke et vanlig AS med kommersiell drift, men et heleid interkommunalt selskap med formål å drive samfunnsnyttig virksomhet. Selskapet har blant annet fått delegert ansvaret som kommunene har med å innsamle avfall. Dette er for øvrig en monopoloppgave kommunene har som skal drives etter selvkostprinsippet. Monopoldelen skal drives effektivt, slik at gebyrene for husstandene holdes lavest mulig. Gebyrene skal ta høyde for nødvendige investeringer og betjening av selskapets gjeld i monopoldelen. Selskapet kan drive kommersiell virksomhet med utgangspunkt i formålet, i tillegg til monopoldelen. Kommunene vil kunne ta ut utbytte fra denne delen av virksomheten, og kan vurderes skilt ut som eget rettssubjekt. Selskapet skal ikke ta uforsvarlig risiko i forhold til den konkurranseutsatte virksomheten. Den kommersielle virksomheten (inntekter ifm næringsavfall) utgjør 26 % av den totale virksomheten. Eierkommunene vil kunne sette krav om utbytte på næringsdelen.

Det er sannsynlig at korona-pandemien vil få effekt på selskapets inntjening, kostnader og fremtidige investeringer. I hvor stor grad det får effekt er vanskelig å estimere, men styret anser driften for å være solid og robust, og er således rustet til å takle utfordringene med denne krisen.

I følge tilgjengelige opplysninger oppfyller HRA AS de krav som er satt til selskapet gjennom forurensningsloven og annen nasjonal lovgivning. De mål som er beskrevet i kommunens eierstrategi ivaretas av selskapet.

2.4 HADELANDPRODUKTER AS (HAPRO)

Eiere og eierandeler

Jevnaker kommune har en eierandel på 5,5 %.

Økonomi (hele 1 000 000 kr)

Resultatregnskap	2019	2018	2017
Sum driftsinntekter	599	479	468
Sum driftskostnader	573	473	449
EBITDA*	43	19	31
Driftsresultat	26	5	19
Årsresultat	20	0,06	13
Avsatt utbytte		0	0

* Begrepet EBITDA er vanlig brukt i mer analytiske oversikter, og i investeringstunge virksomheter. Earnings

before interests, taxes, depreciations and amortizations (inntjening før renter, skatt, avskrivninger og nedskrivninger).

Balanseregnskap	2019	2018	2017
EIENDELER			
Sum anleggsmidler	155	162	161
Sum omløpsmidler	258	222	191
Sum eiendeler	413	384	352
EGENKAPITAL			
Sum egenkapital	268	248	248
Egenkapitalandel	65 %	65 %	70 %
GJELD			
Langsiktig gjeld	28	32	17
Kortsiktig gjeld	118	103	87
Sum gjeld	145	135	104
Sum egenkapital og gjeld	413	384	352

Historikk

1. april 1973 ble Hadelandprodukter AS en selvstendig bedrift, og feiret 40 års jubileum i 2013. I 2017 skiftet de formelt navn til Hapro AS, og fra 1.juli 2017 ble selskapet delt med de heleide datterselskapene Hapro Electronics AS og Hapro Jobb og Karriere AS. Helt fra starten i 1973 har Hapros virksomhet vært knyttet til produksjon av industriell elektronikk. Hapro er i dag en av Norges ledende produsenter av profesjonell elektronikk, og er også blant Norges ledende innen yrkeskvalifisering.

Hapro AS er morselskapet med fellesfunksjoner og eiendomsforvaltning.

Hapro Electronics AS leverer produkter og tjenester til kunder innen segmentene Telecom, Subsea/Offshore, Forsvar og Industri. Tjenester tilbys innen industrialisering, produksjon, sammenstilling, test, service, logistikk og distribusjon. Selskapet har hovedkontor på Jaren i Gran kommune.

Hapro Jobb og Karriere AS er en av Norges ledende leverandører av arbeidsinkluderings-tjenester til NAV. Tjenestene til NAV leveres i fire fylker (Oppland, Akershus, Oslo, Buskerud) gjennom et nettverk av 15 kontorer. Selskapet har hovedkontor i Brandbu i Gran kommune. Det var to årsaker til at konsernet Hapro AS ble etablert med døtrene Hapro Electronics AS og Hapro Jobb og Karriere AS fra 1. juli 2017:

- Det var nødvendig for at arbeids- og inkluderingsfeltet skulle opprettholde sin godkjenning som forhåndsgodkjent tiltaksarrangør.
- Det var viktig for å profilere og skape en egen identitet for to helt forskjellige forretningsområder.

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på kr 1 821 500 bestående av 3 643 hver pålydende kr 500,-.

Eierstrategi

Det er ikke utarbeidet egen eierstrategi.

Formål (vedtekter)

Hapro skal dekke kundenes behov for tjenester innen produksjon av profesjonell elektronikk og verdiskapende yrkeskvalifisering.

Styreform og styreorganer

Styret består av 7 medlemmer, hvorav tre av medlemmene skal være ansattvalgte (vedtektsendring april 2018. Dette var tidligere to ansattvalgte). I tillegg er det to observatører.

Selskapets administrerende direktør er Tor A. Giæver.

Kommunens representasjon

Ordfører møter i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Gjennom generalforsamlingen.

Kommunens økonomiske engasjement

Ingen. Dagens regelverk for atfføringsbedrifter gir ikke adgang til å dele ut utbytte. Selskapets vedtekter er utformet i tråd med dette. Endres regelverket slik at det blir mulig å dele ut utbytte, er aksjonærene enige om at det skal tilstrebes å dele ut utbytte til aksjonærene som tilsvarer halvparten av resultatet før skatt.

Vurdering

Hapro ble etablert i 1973 som en rein arbeidsmarkedsbedrift og godkjent av Kommunal- og arbeidsdepartementet som en bedrift for funksjonshemmede. Bedriften har etter hvert utviklet seg med mange arbeidsplasser i tillegg til arbeidsmarkedstjenestene. Virksomheten har i mange år gått med solid overskudd. Den største aktiviteten har vært knyttet til industriell elektronikk. Økt konkurranse og lavere kostnadsnivå andre steder i verden har ført til tap av kunder i dette segmentet de siste årene. Dette har medført et betydelig behov for omstilling, samt underskudd tre tidligere år, før dette igjen er snudd til overskudd de tre siste driftsårene. Gjennom gode overskudd tidligere år har bedriften opparbeidet seg en betryggende egenkapital og bedriftens stilling vurderes som solid.

Kommunens eierskap i selskapet har så langt i hovedsak vært samfunnspolitisk begrunnet ut fra behovet for yrkeskvalifisering/attføring. En meget stor andel av selskapets drift er av kommersiell karakter (teknisk virksomhet). Avtalene er også begrunnet i disse forhold. HAPRO er viktig både som atfføringsbedrift og som en stor arbeidsplass i regionen. Jevnaker kommune har samarbeidsavtale med Hapro ift. arbeidsutprøving og tilrettelegging for relevante kandidater. Denne avtalen vil være uavhengig av et eierskap. Jevnaker kommunes eierandel i selskapet er liten, og har dermed liten påvirkning på selskapets drift og utvikling. Det er et politisk spørsmål om fortsatt deltakelse i selskapet. En eventuell endring av dette bør i tilfelles drøftes med Gran og Lunner kommuner, der Gran er den største aksjonæren av kommunene.

2.5 REGIONALT KULTURHUS - RINGERIKE AS (TIDL. RINGERIKE KULTUREIENDOM AS)

Eiere og eierandeler

Jevnaker kommune har en eierandel på 16,17 %.

I forbindelse med salg av eiendomsseksjonene i samfunnshuset fra Samfunnshuset Hønefoss AS til Stiftelsen Ringerike Kultureiendom ble det i november 2019 inngått avtale om at aksjene som Aslaksrud Eiendom AS eier i Regionalt Kulturhus - Ringerike AS (1000 aksjer) skal overtas av den nye stiftelsen.

Historikk

Ringerike Kultureiendom AS ble stiftet 29.08.2006. I ekstraordinær generalforsamling 12.06.2012 endret selskapet navn til Regionalt Kulturhus – Ringerike AS i sammenheng med en rettet emisjon hvor Ringerike, Jevnaker og Hole kommune gikk inn på eiersiden og fikk aksjemajoriteten (51 %).

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på kr 8 606 600 bestående av 43 033 aksjer pålydende kr 200.

Eierstrategi

Det er ikke utarbeidet egen eierstrategi.

Formål (vedtekter)

Selskapets virksomhet er å kjøpe, utvikle og eie kulturlokaler i Hønefoss sentrum, samt forestå utleie av slike lokaler til kulturformål og annen underholdningsvirksomhet. Det er Ringerike kultursenter som drifter kultursenteret og leier.

Det er Stiftelsen Ringerike kultursenter som står bak driften av regionens kulturhus.

Styreform og styreorganer

Styret består av 6 aksjonærvalgte medlemmer. Daglig leder er Tor Bonde Aslaksrud.

Kommunens representasjon

Ordfører er kommunens representant i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Gjennom generalforsamlingen

Kommunens økonomiske engasjement

Kommunen betaler et årlig driftstilskudd til Ringerike kultursenter på kr. 75 000. Eventuelt overskudd skal anvendes til videreutvikling av kulturlokalene som selskapet eier. Det skal ikke betales utbytte fra selskapet.

Vurdering

Kommunens eierskap er i hovedsak regionalpolitisk motivert.

Et vidt kulturtilbud er viktig for bosetting og etableringer, og kommunene er viktige premissleverandører for utviklingen i regionen. I det perspektivet mente man at det var hensiktsmessig at kommunen gikk inn på eiersiden i eiendomsselskapet. Dette for å skape forutsigbarhet i en viktig rammebetingelse for kultursenterets virksomhet. Det ble vektlagt at kommunalt eierskap kan gi lettere og bedre tilgang til andre offentlige midler fra f.eks. fylkeskommunen og statlige midler som tippemidler. På den måten kunne gjelden i eiendomsselskapet reduseres. Dette ville igjen gi lavere leieutgifter til Kultursenteret slik at driften der ble sikret. Jevnaker kommunes eierstrategi bør tas opp til vurdering i lys av fragmentert eierstruktur i selskapet.

Kommunene Ringerike, Hole og Jevnaker har aksjemajoriteten (51 %) og har med sin inntreden styrket driften av kulturhuset.

2.6 RINGERIKE UTVIKLING AS

Eiere og eierandeler

Jevnaker kommune har en eierandel på 23 %.

Historikk

Ringerike utvikling AS (RU) ble stiftet 5. januar 2010 etter initiativ fra de 3 kommunene i regionen. Formålet var å sørge for aktiv og målrettet innsats om konkrete tiltak som skulle bidra til å øke verdiskapningen i Ringeriksregionen, og dermed også bidra til økonomisk bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling.

Fra starten av var formålet med selskapet og sikre samarbeid mellom kommuner og næringslivet. Målet var også å ha næringslivet selv med som aktive eiere i selskapet. Dette lyktes ikke. De siste årene har Ringerike utvikling vært et rent kommunalt eid selskap, med USN i tillegg som eier av en mindre eierpost.

Det har vært en pågående prosess med vurdering av arbeidet med næringsutvikling i Ringeriksregionen med dialog mellom de tre kommunene Hole, Ringerike og Jevnaker. Kommunestyret vedtok 14.11.2019 i sak 19/1641 ny organisering av næringsutvikling i Ringeriksregionen, herunder avvikling av Ringerike Utvikling AS. Begrunnelsen var at man ikke har oppnådd den ønskede veksten i verdiskapende arbeidsplasser regionen har målsetting om og at det er behov for å organisere arbeidet på en mer optimal måte.

I generalforsamlingen i desember 2019 fattet eierne av selskapet vedtak om avvikling av selskapet. Det har vært begrenset drift til og med april 2020 og selskapet har nå ingen ansatte. Etter det vil ny organisering ha overtatt ansvar og oppgaver. Begrunnelsen er at Ringeriksregionen skal lansere en ny organisering av det regionale utviklingsarbeidet.

Aksjekapital

Aksjekapitalen er på kr 394 000 fordelt på 394 aksjer. Selskapet er avviklet i sin opprinnelige form.

Kommunens eierstrategi

Eierne utarbeidet ny selskapsavtalen høsten 2018.

Formål

Selskapet er avviklet i sin opprinnelige form.

Styreform og styreorganer

Styret består av 5 medlemmer samt et fast møtende varamedlem.

Kommunens representasjon

Ordfører representerer kommunen i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Virksomheten er avviklet i sin opprinnelige form. Assisterende rådmann i Ringerike kommune har ansvar for den videre prosess knyttet til selskapet.

Kommunens økonomiske engasjement

Kommunen betalte et årlig driftstilskudd. Jfr. kommunestyrets vedtak i sak 31/16 økte det årlige driftstilskuddet fra kr. 300 000 til kr. 900 000 per år fra 2017. Jevnaker kommune ga tilsagn om et like stort tilskudd i 2018 og 2019. I forbindelse med budsjettprosessen for 2018 besluttet Ringerike kommunestyre en annen innretning på sitt tilskudd. Dette førte til at Jevnaker kommunestyre holdt tilbake 300 000 i basistilskudd til Ringerike utvikling. Hensikten var å komme tilbake med en konkret oppdragsbestilling til selskapet gjeldende for 2018. Oppdragsavtalen ble vedtatt av formannskapet i april 2018. Tilskuddet for 2019 ble redusert til kr 600 000. Jevnaker kommune har i 2020 betalt tilskudd på kr 150 000.

Det siktes mot endelig avvikling primo 2021. Gjenstående verdier i selskapet fordeles mellom kommunene. Antatt gjenstående verdier er kr 400 000,-,

2.7 RANDSFJORDMUSEET AS

Eiere og eierandeler

Randsfjordmuseet AS er et konsolidert museum bestående av enhetene Kittilbu Utmarksmuseum, Lands Museum, Hadeland Folkemuseum og Hadeland Bergverksmuseum. Selskapet ble stiftet i 2004 av Lands Museum og Hadeland Folkemuseum. Selskapet eies av 6 kommuner (Gausdal, Nordre Land, Søndre Land, Gran, Lunner og Jevnaker) og 3 museumslag i Hadeland, Land og Gausdal.

Regiontilhørighet

Med bakgrunn i at to av museets eierkommuner (Lunner og Jevnaker) ble en del av Viken fylkeskommune fra 1.1.2020, ble det etablert en avtale mellom Innlandet og Viken fylkeskommune som beskriver fylkeskommunens forpliktelser og de økonomiske betingelsene knyttet til driften av museet. Innlandet fylkeskommune vil fortsatt ivareta den løpende fylkeskommunale dialogen med museet, herunder virksomheten i Lunner og Jevnaker. Randsfjordmuseet vil ha årlige dialogmøter med Innlandet og Viken fylkeskommuner.

Aksjekapital

Selskapets aksjekapital er på kr 100 000. Av totalt 200 aksjer à kr 500 har Jevnaker 22, dvs. en eierandel på 11 %.

Kommunens eierstrategi

Nye vedtekter ble vedtatt på generalforsamlingen i april 2017 etter forutgående utredningsarbeid og uttalelse fra eierne. Ny eierstrategi ble vedtatt i kommunestyret i august 2017. Hovedpunktene i strategien er:

- Museet skal bidra til identitetsbygging for hele museumsregionen og for hver enkelt kommune. Det forventes at museet søker samarbeid med offentlige og private aktører.
- Museet skal legge vekt på å holde en høy etisk standard og ha et etisk verdigrunnlag som er forenlig med eiernes verdigrunnlag. Det forventes likevel at de samtidig utfordrer omgivelsene, ved f.eks å kaste lys over kontroversielle tema og utfordre vedtatte sannheter.
- Museet skal opptre som en ansvarlig samfunnsaktør.
- Formidlingsansvar; de skal aktivt tilby undervisningsopplegg.
- Effektivitet og økonomisk forsvarlighet; de skal legge vekt på effektiv drift og ikke pådra seg vesentlig økonomisk risiko uten at dette på forhånd er avklart med eierne.
- Museet skal legge til rette for et gjensidig godt samarbeid med frivilligheten

Formål

Driften av Randsfjordmuseet AS skal være i samsvar med retningslinjer for det internasjonale museumsforbundet (ICOM), og til enhver tid gjeldende nasjonale føringer samt vedtatt eierstrategi. Randsfjordmuseene AS skal være et møtested mellom natur, kultur, kunst og teknologi, mellom fortid, nåtid og fremtid, og være en åpen og vitenskapelig institusjon som samler inn, forvalter, formidler og forsker på materiell og immateriell kulturarv i museumsregionen. Museets formidling, forskning og forvaltningsarbeid bidrar til bevaring og fornyelse av regionenes identitet og til næringsutvikling.

Randsfjordmuseet er en del av Opplandsarkivet, og tilbyr bygningsvernrådgivertjeneste. Museets fem venneforeninger og museumslag er viktige medspillere og støttespillere, og bidrar til det frivillige arbeidet ved museet. Randsfjordmuseet arbeider med naturhistorie, kulturhistorie og samtidsproblematikk i våre museumsdistrikter.

Selskapet kan også ta på seg andre nasjonale dokumentasjonsoppgaver på områder der dette er naturlig. Selskapet eier og forvalter eiendommene og samlingene til Hadeland Folkemuseum, Lands Museum, Kittilbu Utmarksmuseum og Hadeland Bergverksmuseum. Selskapet kan også påta seg forvaltning av andre samlinger etter egne avtaler.

Styreform og styreorganer

Generalforsamlingen er det operative eierorganet. Styret består av 6 medlemmer og en ansatt representant. Valg av styre og styreleder skal skje på grunnlag av innstilling fra valgkomiteen.

Direktør er Hans Philip Einarsen.

Kommunens representasjon

Jevnaker kommune har en representant i styret. Ordfører møter i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Gjennom generalforsamlingen og eiermøter.

Kommunens økonomiske engasjement

Kommunen yter årlig driftstilskudd p.t på kr 186 000. Dette baserer seg på en fordelingsnøkkel i forhold til befolkningstall, eierandel i selskapet samt et basistilskudd. Selskapet har ikke økonomisk overskudd med tanke på aksjeutbytte til eierne som formål.

Vurdering

Kommunens eierskap har et blandet formål, med vekt på regionalpolitisk motivasjon. Styringsdokumentene ble revidert og vedtatt av kommunestyret i 2017. Det ble i den forbindelse vurdert at kommunen ser Randsfjordmuseet AS som en viktig bidragsyter til identitetsbygging for hele museumsregionen og for hver enkelt kommune, også kommuner som ikke er vertskap for en fysisk lokasjon tilknyttet museet. Videre vurderes det at museets økte satsing på formidling i lokalsamfunnet og et fortsatt fokus på museets rolle som utviklingsaktør, blant annet vedrørende et mulig framtidig Nasjonalt glassmuseum er viktige faktorer for Jevnaker kommune i vårt eierskap.

2.8 HØNEFOSS ARENA AS (FLERBRUKSHALLEN AS)

Eiere og eierandeler

Eier	Andel
Hønefoss Stadion AS	36,27 %
Ringerike kommune	31,09 %
Hole kommune	15,54 %
Jevnaker kommune	15,54 %
Ringerike Idrettsråd	1,55 %

Historikk

Hønefoss Arena AS (tidligere Flerbrukshallen AS) ble etablert 25.2.2013 og åpnet 1.2.2015. Hønefoss Arena har status som regionalt idrettsanlegg.

Aksjekapital

Aksjekapitalen er på kr 19 300 000,- fordelt på 19 300 aksjer.

Eierstrategi

Det er ikke utarbeidet egen eierstrategi.

Formål

Flerbrukshallen AS har som formål å finansiere, oppføre og eie flerbrukshall i Schjongslunden i Ringerike kommune, samt å erverve og eie nødvendige tilleggslokaler til flerbrukshallen i tilstøtende bygg som skal oppføres av Hønefoss Stadion AS. Flerbrukshallen med nødvendige tilleggslokaler skal i sin helhet leies ut til et driftsselskap som skal forestå driften av hallen og de tilstøtende lokalene. Flerbrukshallen as skal når hallen er ferdig oppført, forestå utleie av hele hallen og de tilstøtende tilleggslokaler til driftsselskapet. Flerbrukshallen as er uten eget økonomisk formål.

I Hønefoss Arena er det baner og lokaliteter for en rekke sports- og idrettsarrangementer. Hønefoss Arena har 3 håndballbaner, løpebane, turnhall, klatrevegg, treningssenter, helsesenter og cafe. Lokalene benyttes også av Ringerike videregående skole, Hønefoss videregående skole og Læringssenteret for voksne.

Styreform og styreorganer

Styret består av 5 medlemmer.

Daglig leder er Helge Heger-Dahlen.

Kommunens representasjon

Ordfører representerer kommunen i generalforsamlingen.

Rapporteringsrutiner

Virksomheten rapporterer årlig gjennom generalforsamlingen.

Kommunens økonomiske engasjement

I forbindelse med byggingen av Jevnaker kunstisbane ble det gjort en avtale med Ringerike kommune om en gjensidig støtte på tre millioner kroner til hverandres anlegg for å oppnå regional status og utløse større tippemidler. Avtalen reflekteres i Jevnaker kommunes kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, som ble vedtatt 5.2.2013. Selve vedtaket om utbetaling av beløpet ble fattet av kommunestyret 14.3.2013. Avtalen er signert 13.11.2014. Gjensidig driftstilskudd på 2,5 % eks finanskostnader av årlig driftskostnad i Hønefoss Arena AS, p.t. kr 150 000 årlig.

Vurdering

Kommunens eierskap er i hovedsak regionalpolitisk motivert.

Den gjensidige avtalen med Ringerike kommune om støtte til hverandres anlegg har 20 års varighet fra signeringstidspunkt (13.11.2014). Avtalen opphører da uten oppsigelse så snart tilbakeføring er gjennomført. Kommunen kan i avtaleperioden helt eller delvis tre ut av avtalen ved å selge eller redusere sin aksjepost. Det anses ikke aktuelt per nå.

2.9 INNLANDET REVISJON IKS

Eiere og eierandeler

Innlandet Revisjon IKS eies av 18 kommuner og Oppland fylkeskommune. Jevnaker kommunes eierinnskudd utgjør kr 72 200 (3,32 % andel).

Historikk

Innlandet revisjon IKS er et interkommunalt selskap som ble stiftet i 2004. De har hovedkontor på Lillehammer, og kontor på Gjøvik og Otta.

Representantskapet vedtok i mai 2017 sammenslåing med Nord-Gudbrandsdal kommunerevisjon, og endringer til selskapsavtalen. Ved inntreden av kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå og Sel ble eierkapitalen øket med kr 224 200. Eier og ansvarsdel for eksisterende eiere ble redusert forholdsmessig etter økningen i eierkapital innbetalt fra de inntredende kommunene. Kommunestyret vedtok i august 2017 revidert selskapsavtale gjeldende fra 1.1.2018.

Innlandet Revisjon IKS ble i 2019 valgt som revisor for Innlandet fylkeskommune.

Innlandet fylkeskommune er omtrent dobbel så stor som Oppland fylkeskommune. Det er derfor forventet at de skal levere vesentlig mer i revisjonstjenester til den nye fylkeskommunen enn de har gjort til Oppland fylkeskommune.

Kommunens eierstrategi

Hvert år utarbeides det en oppdragsavtale mellom kontrollutvalget i Jevnaker og Innlandet Revisjon IKS.

Formål

Innlandet revisjon IKS er opprettet av eierne for å levere revisjonstjenester som en egenregivirksomhet. Innlandet Revisjon IKS skal effektivt utføre den lovpålagte revisjonen til sine eiere i henhold til Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 med tilhørende forskrifter. Innlandet Revisjon IKS skal være total leverandør av revisjonstjenester overfor sine eiere og kunne ta oppdrag for andre med sterke kommunale og fylkeskommunale interesser. Selskapet har ikke næring som formål og skal drives til selvkost.

Styreform og styreorganer

Selskapets overordnende organ er representantskapet. Representantskapet velger et styre til å forestå driften av selskapet. Styret har 3 medlemmer og en observatør fra de ansatte.

Selskapets daglig leder er Bjørg Hagen.

Kommunens representasjon

Kommunestyret i eierkommunene velger hver sin representant og vara representant. Ordfører er kommunens representant i representantskapet.

Kommunens økonomiske engasjement

Selskapet skal fakturere sine tjenester ut i fra reelt medgått ressursbruk på det enkelte oppdrag. Regnskapsrevisjon (inkl. attestasjoner/bekreftelser), forvaltningsrevisjon og veiledningstjenester mv. skal forhåndsavtales med den enkelte deltaker i en oppdragsavtale. Selskapet skal alltid operere med en timesats som gjør at selskapet over tid ikke skal gå med overskudd (selvkostprinsipp). I 2019 utgjorde revisjonsutgifter for kommunen kr 690 000.

Vurdering

Kommunens eierskap er politisk motivert.

Det finnes andre muligheter for kommunal revisjon enn å være eier i Innlandet Revisjon IKS. Flere kommuner benytter private revisjonsselskaper. Den enkelte eier kan med ett års varsel ensidig si opp sin deltakelse etter reglene i «Lov om interkommunale selskaper». I henhold til den nye kommuneloven som trer i kraft 01.01.20 vil interkommunale selskaper være hjemlet etter ny § 17-1 om interkommunal samarbeid.

2.10 SØR-ØST 110 IKS

Eiere og eierandeler

Sør-Øst 110 IKS er et interkommunalt selskap eid av 34 kommuner, Vestfold interkommunale brannvesen IKS, Hallingdal Brann- og redningstjeneste IKS og Drammensregionens Brannvesen IKS. Den enkelte eiers andel i selskapet beregnes tilsvarende eiernes andel av det totale innbyggertall i deltakerkommunene. Jevnaker kommunes eierandel er på 1 %.

Historikk

Vestviken 110 IKS ble dannet 01.01.09 ved utvidelse av den tidligere Søndre Buskerud 110-sentral IKS. V110 dekket Buskerud og Vestfold med ca. 530 000 innbyggere, og har vært samlokalisert med operasjonssentralen for gamle Søndre Buskerud politidistrikt og AMK Vestre Viken (Buskerud og nordre Vestfold) på politihuset i Drammen.

Som følge av endringen i Politiloven ble 27 politidistrikter redusert til 12, og 110-regionene er blitt tilpasset de nye politidistriktene slik at de ble redusert fra 18 til 12. Tønsberg kommune ble pålagt å etablere Sør-Øst 110 i politihuset i Tønsberg, og kommunene i Sør-Øst ble pålagt å slutte seg til sentralen og dekke etablerings- og driftskostnader. Sentralen ble flyttet fra Drammen til Tønsberg i mai 2018, og ble utvidet i oktober 2018 da 110-tjenestene for Telemark ble innlemmet i selskapet. Det nye selskapet endret navn til Sør-Øst 110 IKS. Samtlige kommuner i Telemark er blitt medeiere i det interkommunale selskapet. Samtidig er øvrig eierstruktur også endret ved at Drammensregionens brannvesen IKS og Hallingdal brann- og redningstjeneste IKS nå er eiere på vegne av sine eierkommuner. Ny sentral i Tønsberg dekker hele Sør-Øst politidistrikt. Det er nå kun politi og brann som er samlokalisert, mens AMK fortsatt driftes fra Drammen.

Som følge av organisatoriske endringer, ble ny selskapsavtale vedtatt høsten 2018.

På grunn av endringer i kommunestrukturen ifm. Kommunereformen ble også eierandelene i IKS samarbeidet endret. Ny eierstruktur ble tatt inn i revidert selskapsavtale, som ble vedtatt av det enkelte kommunestyret høsten 2019.

Eierstrategi

Det er ikke utarbeidet egen eierstrategi.

Formål

Selskapets formål er å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i forbindelse med "Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen" § 4-5, § 4-6, § 4-7 og § 6-3. Sør-Øst 110 IKS skal ivareta innbyggernes behov for profesjonell hjelp ved brann, ulykker, akutt forurensning og andre kriser gjennom et regionalt samarbeid med brannvesen og andre nødetater.

Dette omfatter:

- Lovpålagte nødalarmtjenester (110)
- Automatiske brannalarmer tilknyttet 110 sentral etter Brannloven med forskrifter, Plan- og bygningsloven med forskrifter og etter vedtak fattet av lokale politiske utvalg/nemnder
- Utalarmering og kommunisering med stedlig brannvesen
- Avtaler knyttet til nødalarmsrelaterte tjenester
- Dokumentasjon av innsatser

Styreform og styreorganer

Det øverste organ for virksomheten er representantskapet. Representantskapet sammensettes med en representant fra hver deltakerkommune. Styret har 7 medlemmer, hvorav et medlem er valgt av og blant de ansatte.

Daglig leder er Kim Haugan.

Kommunens representasjon

Ordføreren er kommunens representant i representantskapet.

Rapporteringsrutiner

I løpet av året skal det avholdes 2 ordinære representantskapsmøter.

Kommunens økonomiske engasjement

Driftsutgifter i selskapet skal fordeles mellom deltakerkommunene i samsvar med kommunenes innbyggertall basert på folketallene pr 1. januar året før gjeldende regnskapsår. For 2020 betaler vi et årlig tilskudd på kr 379 000.

Vurdering

Kommunens eierskap er samfunnsøkonomisk motivert.

Sør - Øst 110 IKS skal ivareta samfunnets behov for profesjonell, samordnet og kostnadseffektiv nødalarmring ved brann og ulykker, akutt forurensning og andre kriser gjennom et regionalt samarbeid med brannvesenet og andre nødetater. Siden Jevnaker kommune er en del av politidistriktet Sør-Øst er vi forpliktet til å følge krav som er vedtatt av sentrale myndigheter.

2.11 KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE (KLP)

Eiere og eierandeler

KLP er et gjensidig selskap som innebærer at eierne og kundene er identiske. Alle som etablerer avtale om offentlig tjenstepensjon i KLP skyter inn et egenkapitalinnskudd. Dette innebærer at kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tjenstepensjon i KLP, også er eiere av selskapet. All verdiskaping som skjer i selskapet, skal komme eierne til gode.

Historikk

Etableringsår 1949.

Eierstrategi

Det er ikke utarbeidet egen eierstrategi.

Formål

Selskapets formål er å ivareta kommunenes behov for tjenstepensjonsordninger. Selskapet kan også enten selv eller gjennom deltakelse i andre selskaper tilby andre pensjons- og forsikringsprodukter, og kan delta i eller drive enhver virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet og enhver annen virksomhet som er tillatt for livsforsikringsselskaper, herunder administrasjon og forvaltning av pensjonskasser.

Styreform og styreorganer

Styret består av 8 medlemmer.

Kommunens representasjon

Ordfører er valgt vararepresentant for Oppland fylke i generalforsamlingen i KLP.

Kommunens økonomiske engasjement

Alt overskudd i KLP tilbakeføres i prinsippet til kundene/eierne. Det skjer i form av styrking av bl.a. eiernes egenkapitalinnskudd i KLP og gjennom direkte tilbakeføring av overskudd til kundenes premiefond. Som følge av eierskapet må KLPs kunder innbetale egenkapitaltilskudd til KLP, men slipper å betale utbytte til eksterne eiere. Avkastningen på eierkapitalen godskrives eierne/kundenes premiefond og kan benyttes til fremtidig pensjonspremie. KLPs policy er at årlig egenkapitalinnskudd fra kundene ikke skal overstige overskuddet som tilbakeføres kundenes premiefond. Det vil si at veksten i egenkapitalen normalt genereres fra virksomheten i KLP.

Vurdering

Kommunens eierskap har blandet motivasjon; både politisk, effektivisering, samt samfunnsøkonomisk. Alternativer til dagens ordning kan være kommunal pensjonskasse, interkommunal pensjonskasse eller inngå avtale med et livsforsikringsaksjeselskap. Det er svært begrenset konkurranse i dette markedet noe som gjør det vanskelig å velge annen løsning enn KLP. Andre løsninger vil per i dag være mer ugunstige økonomisk for kommunen. KLP er et veldrevet selskap som forvalter midlene godt. Selskapets fokus på samfunnsansvar og etikk er positivt.

2.12 STIFTELSEN KISTEFOS-MUSEET

Stiftere

Stiftelsen ble opprettet i samarbeid mellom Christen Sveaas og Jevnaker kommune.

Historikk

Stiftelsen ble opprettet 12.03.1996 og kom i stand ved gaver fra Christen Sveaas og Jevnaker kommune.

Grunnkapital

Stiftelsens grunnkapital var på kr 380 000. Jevnaker kommune bidro med kr. 50 000.

Eierstrategi

Det er ikke utarbeidet egen eierstrategi.

Formål (vedtekter)

Stiftelsens formål er å ivareta og utvikle museumsdrift på Kistefos. Museumsvirksomheten skal særlig være viet tresliperivirksomheten ved A/S Kistefos Træsliberi, og det som dertil står i forbindelse. Stiftelsens formål skal videre være å drive annen virksomhet innenfor kunst og kultur som styret måtte finne av interesse. Stiftelsen er selveiende, og det foreligger egne vedtekter.

Styreform og styreorganer

Styret er stiftelsens øverste organ og består av 6 medlemmer.

Daglig leder er Birgitte Espeland.

Kommunens økonomiske engasjement

Kommunen yter et årlig driftstilskudd på kr 400 000.

Vurdering:

Kommunens eierskap er politisk motivert. Kommunens innskutte grunnkapital i stiftelsen anses for å være ubetydelig å realisere. Det er for øvrig viktig at kommunen fortsetter å være en bidragsyter til utvikling og framtidig drift av Kistefos-Museet, som et regionalt og nasjonalt kulturminne.

Vedlegg: Eierskapsmelding: Selskapsformer

Bakgrunnen for å tenke gjennom og deretter velge å etablere et foretak eller selskap, eller gå inn som medeier eller deltaker sammen med andre kan være svært ulike. For eksempel er det i forbindelse med etablering av *kommunale foretak* ofte hensyn til muligheter for mer forretningsmessig drift, konkurranseforholdene for virksomheten, og muligheter for økt konkurranse kvalifisering som ligger til grunn.

Når det gjelder valg av selskapsformer som *interkommunale selskaper (IKS)* og *interkommunale samarbeid* er disse ofte begrunnet med mer kostnadseffektiv tjenesteproduksjon og oppgaveløsning ved å samarbeide, endringer i rammebetingelser og eller lovverk, og regionalpolitisk hensyn.

Aksjeselskap blir gjerne brukt i forhold til regional utvikling og i tilknytning til større prosjekter hvor tidshorizonten er langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling har vært de områdene det har vært vanligst å bruke selskapsformen.

Kommunene står i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform, i de tilfellene der selskapsdannelse er aktuelt. Før det avgjøres hvilken selskapsform som er den mest formålstjenlige i forhold til de motiver kommunen har lagt til grunn for selskapsdannelsen, må det gjøres en rekke avveininger. Vurderingen må gjøres med tanke på at selskapsformen står i forhold til de oppgaver og funksjoner selskapet er tenkt å utføre, og hvilke rammebetingelser selskapet trenger. Det legges til grunn at før selskapsformen velges, skal følgende forhold være vurdert:

- Muligheter for politisk styring; muligheter for innretning av aktivt og strategisk eierskap, samt eierkommunens reelle styring gjennom representasjonsmodeller
- Økonomisk ansvar; hvilke forpliktelser påtar kommunen seg vs. selskapet
- Risikovurderinger; økonomisk, markedsutsikter, miljø og samfunnssikkerhet, kvalitet og kvantitet av den kommunale tjenesten og forholdet til sluttbruker/innbyggerne
- Selskapets økonomiske frihet; forpliktelser i forhold til et selskap kontra det å beholde egen beslutningsmyndighet om prioriteringer av ressursbruk
- Fleksibilitet – endring av eierforhold/ samarbeid med private
- Forholdet til forvaltningslov/offentlighetslov
- Skatte- og avgiftsmessige forhold
- Anskaffelsesreglene
- Arbeidsgiverpolitisk strategi

Nedenfor presenteres de mest brukte selskapsformene, samt stiftelse.

1. KOMMUNALE FORETAK (KF)

Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt og hjemlet i kommuneloven). Kommunelovens kapittel 9 inneholder bestemmelser om kommunalt og fylkeskommunalt foretak. Foretaket er en del av kommunen som rettssubjekt. Foretaket er ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Det kommunale foretaket er en del av kommunen og er dermed underlagt kommunestyret som øverste myndighet. Foretak som har andre offentlige eller private eiere i tillegg til kommunen eller fylkeskommunen, kan ikke organiseres som kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter kommunestyret den virksomhet foretaket skal drive og den ytre rammen for styrets myndighet. Kommunestyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Både stifting og oppløsning av kommunale foretak vedtas av kommunestyret.

Reglene om kommunalt foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Organisasjonsformen vil ikke passe for virksomheter der innslaget av offentlig myndighetsutøvelse er fremtredende. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven med henhold til hvilke oppgaver kommunen kan legge inn i et kommunalt foretak.

Rammer for utøvelse av eierskap i kommunale foretak KF:

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) Kapittel 9: Kommunale og fylkeskommunale foretak
Kommunestyret	Kommunestyret er overordnet til styret
Styret	Styret er underordnet kommunestyret. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens økonomiplan og årsbudsjett og i andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av kommunestyret.
Rådmannen	Rådmannen kan instruere foretakets ledelse om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken.
Vedtekter	Foretaket skal ha vedtekter som angir foretakets formål. I vedtektene kan det fastsettes at styrets vedtak i nærmere angitt saker må være godkjent av kommunestyret selv for å være bindende for kommunen.

2. KOMMUNALT OPPGAVEFELLESSKAP

To nye modeller for interkommunalt samarbeid er lovfestet i den nye kommuneloven gjeldene fra 1. januar 2020. De nye modellene er interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap. Alle dagens § 27-samarbeid (interkommunalt samarbeid etter gammel kommunelov) må ta stilling til hvilken modell eller selskapsform virksomheten skal videreføres i. De har fire år på å omdanne § 27-samarbeidet til en ny modell, jfr. § 31-2.

Organisasjonsformen *Kommunalt oppgavefelleskap* reguleres i kommunelovens kapittel 19, og er beregnet for kommunalt produksjonssamarbeid, og vil være et samarbeid mellom kommuner om å løse felles oppgaver. Det skal inngås en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakerne som angir hvilke oppgaver og myndighet som er lagt til oppgavefelleskapet. Det skal også gå klart fram av avtalen om oppgavefelleskapet er et eget rettssubjekt, og vil utgjøre en egen virksomhet med evnen til å kunne forplikte seg på selvstendig grunnlag overfor en tredjepart, og med egne ansatte.

Representantskapet er øverste organ (eierorganet) i oppgavefellesskapet og samtlige deltakere skal være representert med minst ett medlem. Representantskapet er et folkevalgt organ, og skal følge kommunelovens saksbehandlingsregler om innkalling, møteoffentlighet osv. Kommunenes eierstyring skjer gjennom medlemmene i representantskapet. Representantskapet kan selv opprette andre underliggende organer (for eksempel et styre) som får delegert ansvar for den nærmere styringen og forvaltningen av oppgavefellesskapet. Representantskapet vil ha instruksjonsrett overfor disse organene og vil kunne omgjøre organenes vedtak. Oppgavefellesskapet kan ikke delegeres myndighet til å treffe enkeltvedtak.

Deltakerne i oppgavefellesskapet har ubegrenset økonomisk ansvar for sin andel av samarbeidets forpliktelser. Modellen er ikke egnet for å drive økonomisk virksomhet.

3. ADMINISTRATIVT VERTSKOMMUNESAMARBEID

Vertskommunesamarbeid er regulert i kommuneloven kapittel 20. Et vertskommunesamarbeid er ikke et eget rettssubjekt, men organisatorisk en del av vertskommunens virksomhet. Regler som gjelder for kommunen som kommune, vil derfor i utgangspunktet også gjelde for kommunen når den opptrer som vertskommune, med mindre annet er bestemt. Dette gjelder både øvrige deler av kommuneloven og annet regelverk som gjelder for kommunene. Kommuneloven skiller mellom to modeller for vertskommunesamarbeid:

- Administrativt vertskommunesamarbeid
- Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd.

Det er de sakene og oppgavene kommunene ønsker å samarbeide om som avgjør hvilken vertskommunemodell som kan velges. For kurante saker som i stor grad er regelstyrte og der det er liten grad av skjønn, vil administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 20-2 kunne benyttes. Dersom det skal delegeres til vertskommunen å treffe vedtak i saker av *prinsipiell betydning*, må vertskommune med felles folkevalgt nemnd etter kommuneloven § 20-3 velges.

Jevnaker kommune er p.t. ikke vertskommune for noen av de interkommunale samarbeidene. En slik type organisering innebærer heller ikke formelt eierskap og er derfor ikke videre omtalt i eierskapsmeldingen.

4. INTERKOMMUNALE SELSKAP (IKS)

Et selskap for interkommunalt samarbeid kan opprettes etter lov om interkommunale selskap. Dette er nå hjemlet i ny kommunelov § 17-1.

Deltakerne er kommune, fylkeskommune eller interkommunalt selskap. Et interkommunalt selskap er et eget rettssubjekt som er utskilt fra den enkelte deltakerkommunen (både rettslig og økonomisk skilt fra deltakerkommunene). Selskapet har følgelig sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene.

I et interkommunalt selskap kan kun kommuner og fylkeskommuner være deltakere. Lovpålagte oppgaver, samt tjenester der det kan være regningssvarende og strategisk å løse oppgavene felles er eksempler på virksomhet som egner seg for denne selskapsformen. Eksempler på virksomhet organisert som interkommunalt selskap er revisjon, renovasjon, energi, brannvesen, havnevesen og vann- og avløp. Tilsvarende gjelder regionale utviklingsoppgaver, prosjekter og anlegg. Det er et krav om at det interkommunale selskapet har egen selskapsavtale; IKS-loven § 4. Det er minimumskrav til innhold, og hvert kommunestyre må selv vedta avtalen.

Rammer for utøvelse av eierskap i interkommunale selskaper IKS:

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om interkommunale selskaper
Representantskap	Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Representantskapsmedlemmene representerer sine respektive kommuner og fylkeskommuner i selskapsforholdet. Vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet. Dette innebærer at flertallet i kommunestyret eller det organ som har fått myndighet til det, kan gi sine representanter instruks om stemmegivning i representantskapet. Representantskapet har generell instruks- og omgjøringsmyndighet ovenfor styret. Representantskapets leder plikter å innkalle representantskapet til møte når en av deltakerne krever det for behandling av en bestemt angitt sak.
Vedtekter/ Selskapsavtale	Selskapsavtalene fastsetter selskapets formål, deltakers innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser ovenfor selskapet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene for eksempel kan det avtales en lengre frist for innkalling til representantskapet, eller at visse typer saker skal legges frem for deltakerkommunene (eierkommunene) før styre fatter vedtak i saken.

5. AKSJESELSKAP (AS)

Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44. Selskapet er eget rettssubjekt. Det viktigste trekket ved aksjeselskapsformen er at aksjeeierne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Aksjekapitalen i et aksjeselskap må være på minimum kr. 100.000,-. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være aksjeeier i et aksjeselskap. Selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere. Rammer for utøvelse av eierskap i aksjeselskaper AS:

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om aksjeselskaper
Generalforsamling	Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. I dette ligger det at generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle selskapssaker, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre organer. Dernest ligger det i generalforsamlingens stilling som selskapets øverste myndighet at generalforsamlingen kan instruere andre selskapsorganer, omgjøre deres beslutninger eller direkte treffe avgjørelse i andre selskapsorganers saker med mindre loven på særskilte områder fratrar generalforsamlingen den myndighet. Generalforsamlingen godkjenner selskapets årsregnskap og årsberetningen samt eventuelle andre saker som vedtektene har lagt til den ordinære generalforsamlingen å avgjøre.

	<p>Utenfor generalforsamlingen har aksjeeierne ingen myndighet i selskapet.</p> <p>Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når aksjeeiere som representere minst en tidel av aksjekapitalen, skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne.</p>
Vedtekter, aksjonæravtale	<p>Vedtektene inneholder en del bestemmelser som identifiserer og konkretiserer selskapsforholdet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel at andre saker enn de obligatoriske etter loven skal behandles på ordinær generalforsamling eller det kan fastsettes at visse saker skal forelegges generalforsamlingen, enten slik at de saker det gjelder, skal være godkjent av generalforsamlingen for at det skal foreligge et gyldig vedtak, eller slik at saken forelegges til informasjon før det treffes vedtak.</p>

6. STIFTELSE

Stiftelser er regulert i stiftelsesloven av 15. juni 2001 (ikrafttredelse av 1. januar 2005). En stiftelse skiller seg fra de andre selskapsformene ved at den ikke har noen eiere eller deltakere. Stiftelsen er selveiende. Når stiftelsen først er opprettet har stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført stiftelsen.

En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap.

7. OPPSUMMERING

Bruk av KF og IKS gir kommunene mulighet til å organisere tjenester mer selvstendig i forhold til resten av kommunen. De to formene er primært ment for virksomheter som er selvfinansierende eller av mer forretningsmessig karakter og som kan drives godt uavhengig av kommunens øvrige virksomhet. Selskapsformene brukes i forbindelse med monopolpreget virksomhet og når ansvarsbegrensningen ikke er reell.

Aksjeselskap brukes når andre eiere enn kommuner skal delta, og når det ønskes reell ansvarsbegrensning. Sammenlignet med aksjeselskap gir KF/IKS en del økonomiske fortrinn som lavere rente på lån (1-3 % avhengig av kredittisiko til eventuelt AS, gunstigere egenkapitalisering, vanligvis ikke skatt på overskudd. Andre fordeler ved KF formen: at kommunestyret godkjenner budsjetter og at styrene står relativt fritt mht. disponering innenfor det godkjente budsjett, utnyttelse av stordriftsfordeler f. eks innkjøp, ferdige reglementer, systemer og ordninger for eksempel pensjonsordning fra kommunen kan tas i bruk, kortere beslutningsveier, muligheter for direkte dialog med ordfører/politisk ledelse. Begrensningene i foretaksmodellen ligger i at hele eller deler av overskuddet kan dras inn, og at dette kan bli en uforutsigbarhet i forhold til framtidige investeringer og fornying. Kommunestyret kan også gi retningslinjer og gjøre vedtak som overprøver vedtak styret har gjort. Ved AS er generalforsamlingen øverste myndighet, ved IKS representantskapet og ved KF kommunestyret. Bestemmelsene om styrets oppgaver og myndighet er tilnærmet lik. Det samme gjelder daglig leders oppgave. Styling av et heleid kommunalt AS i forhold til IKS og KF blir mer et spørsmål om hvordan en velger å utforme vedtekter og utøve styling og ledelse, enn valg av selskapsform.